

כג:

זה בורר פרק שלישי סנהדרין

עין משפט
נר מצוה

מסורת הש"ס

(א) [נקמן כד, א] (ב) ג'ל
והאמרין (ג) כ"ב קט"ו:
(ד) רש"י מח"ג, (ה) ג'ל
מחבריו, (ו) פסוקים כאלה

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה כב וכו'
על בת ראשונה:
(ב) ד"ה אף מחקה וכו'
והיינו דלמך לפי לשון
ראשון ר' מאיר לכוון
(ג) רש"י ד"ה ורבע וכו'
מלך דלמך לר' לברר
היינו:

ואמר רב דימי. הא דקמיני נאמן עלי אנא כגון דקבליה עליה
בחד דיין ויש שנים כשרין עמו ואפילו הכי כיון דפסול מדאורייתא
מזי הדר ביה הכא נמי כיון דחד למנומן לא מתכשר מזי הדר ביה:
אלמא דווקא קמיני. מדשני במילתיה דדביינין נקט לשון יחיד ובעדים

והדרא קושיין לדוכתא והא עדים
כמומחין דמו: א"ר אלעזר. סיפא
גבי עדים צבא הוא ולאחר לפוסלן
הווי להו כתי דמסחדי אפסולה
ומהימני ודיינין בערכלות שבכורא
כדאוקימנא ולא פסול ממש קאמר
אלא בעינא כי דינא מעליא: **נוגע**
בעדו הוא. האי בעל דין דמשום
דלא לטעוד עליה קחא למיפסליה:
שקרא עליו ערער. בעל דין אומר
לפנינו על מה הוא פסול ויש אחר
עמו: **ערער**. שמך של פסול:
דגולגותא. מעד עליו הוא ואחר
שגזון הוא: **נוגע בעדו** הוא.
משום דלא נסקיד עליה קאמר:
דפגס משפחה. עבד הוא ממשפחה
עבד שלא נסתמרה לאו ופסול הוא
ומשפחתו: **אמשפחה קמסדי**. ולא
משום האי לחודיה מסחדי הלכך
סקדומא אחרינא הוא ולא כנוגע
בעדות דמי: **מחלוקט פלגי**
עדים. שאמר בעל דין בפנינו יש לי
שמי כימי עדים בדבר זה הביא את
ראשונה ועמד הלוי ואחר ואמר
פסולין הן דהשתא לאו כנוגע בעדות
הוא שפיר אמר מלה שיש לו את
אחרת ואם ביקש ולא מלא יפסיד
דקסבר ר"מ לר' בעל דין לנדר
ולהעמיד על האמת כל דבריו שטען
כבית דין ומיפסלי אף לעדות
אחרות ואם ביקש ומלא את אחרת
כשירה אף ע"פ שראשונה נפסלה הרי
צירר דבריו שאמר להניאס והביא
והוא לא דק דסבור שבשנים היו:
ורבען סכרי אין לר' לנדר. ויכול
לומר אין לי עוד ומלא זה נוגע
בעדותו הוא ולא מיפסלי אפי' בעדות
זו: **נמלאם כם שניה קרובין** או

ואמר רב דימי כגון דקבליה בחד.
דבר דימי ויש לומר דלא לאו דרב דימי לא היה קשאי
ליה תנינא דלא מהתם ה"א דמיירי דקביל עליה כבי מרי דהוי מרתי
לרעותא והתם קאמר ר"מ דיכול לחזור
אלמ רבי מאיר דיכול לחזור בו ומשום
הכי מייתי מילתיה דרב דימי דקא'
משמע לן דלפילו כדחא ריעותא קאמר
ר' מאיר יכול לחזור בו וקא מקשי

ספיר תנינא:
ורבנן סברי צריך לברר. ה"ג
הקונטרס ללשון אחרון
דרבנן סברי לר' לנדר כ"ו אם
יאמר אדם כנ"ד אפי' כ' דימי
פסולין זה לא יגבה חובו בעדים
עדים כשרים לר' לנדר דבריו
ולהניא שמי כימי עדים כשרים ואם
לא הניאם כשרים יפסיד הלכך אינו
יכול לפסול הראשונים שאם הראשונים
פסולים זה לא יגבה חובו בעדים
אחרונים שר' לנדר ולהניא כולם
כשרים וקשה לר"מ דכ"פ גט פשוט
(כ"ב קט: ושם) משמע דלפילו מאן
דלמך לר' (א) היינו לתמילה יאמרו
לו כ"ד נדר דנר' לנדר אכל מכל מקום
אם אין יכול לנדר נכך לא יפסיד
ונראה לר"מ כפ"ה ללשון ראשון
ר"מ סבר לר' לנדר הלכך יכול
לפסול הראשונים לפי שלא יפסיד
שום נדר אם הראשונים פסולין לפי
דמסתמא לנא ישא מה שצ"ד יוה
עליו וא"כ לא יפסיד לפסול הראשונים
שמחיקים העדות נשאר:
גלוה

ח א ב טו"ט"ח י"ח י"ט י"א
ט"ז ט"ח ט"ט
ג א מ"י ספ"ו ח"ל טו"ט
ה"לס א סג עש"ן ט"ז
טו"ט"ח י"ח י"ט י"א י"ב

רבינו חננאל

כבי חרי. ואקשיין איני
בכח מרקתי רישא רינו
ויסא ערו אלא רינו
דווקא קמי נגדה זה
הפירוק וחורני אלא מתני'
כגון שפסיד בעל דין
התובע הוא ואתו על
משפחתם על עדים הללו
שון פסולי משפחת
עבדים הרין יודע שהעבד
פסול לעדות הוא ר' מאיר
סבר אמשפחה קא מסחדי
ובגין הווי מילתין פסלי
ורבנן סברי האי בעל דין
נוגע בעדותו הוא ואי
מכיר ראיה בעדים אחרים
ולחיי הוא שון קרובים
או פסולין שפיר ואם לאו
היה הן שפיר ואין יכול
לפוסל כי אתא רב דימי
אמר מחלוקת ר' מאיר
והתמים בשתי כתי עדים
דר' [מאיר] סבר צריך
הענין ואיחיהו לברר שזו
התת כן ערו אלא נמצא
פסולין ויבא להגיש התת
האחרת ויול התובע לומר
לו כבי בעת שביררת
התת האחרת כאילו בעלת
(מערות) [עדות] זו בעלת
והי יכול לפוסלן שאמר
דר' מאיר. והתמים סבר
אם בטלה עדות הנתת
הראשונה מניש התת
השניה ושפיר דמי כי לא
כטלה מחלה. אבל כוונת
והשתמחה אין שם אלא את
אחת דבר הכל אין יכול
לפוסל וכן אם נמצאת את
שניה קרובין או פסולין
מחיקתם העדות כבת
הראשונה שכבר העידו
ואמרין לימא ר' מאיר
והתמים כפלגנא דר'
ורש"י פליגי ר' כר'
מאיר והתמים כרש"י:
דתיא הבא לידון בשטר
ובחוקה ידון בשטר דבר
ר' רש"י אומר אף
בחוקה וק"ל רבצריך
לברר פליגי ר' סבר צריך
לברר ובין שבא לידון
בשטר ובין כי בשטר
זה תביעתו ונמצא החוקה.
פסול בטלה גם החוקה.
ורש"י סבר אם נפסל
השטר מניש עדי החוקה
ומעמידן הקרקע בידו
הרתיא לו הכא בשתי כתי
עדים אפילו ר' בתמים
סבירא ליה דלא אמר ר'
אלא בחוקה כי חוקה
מכח שטרא קא תתיא
והשטר הוא עיקר והחוקה
אינה מועלת כלום אם
אבד השטר. ובין שנפסל
העיקר בטלה החוקה
הבאה מכחו אבל בשתי
כתי עדים רתיא לאו מכח
דני קאמו אפי' ר' מודה
דאין צריך לברר בתמים
התמים כתי כולה
בתיבא ערו ערו ערו.
הא דגרסינן בגט פשוט
אמר רב גידל אמר רב

הראשונים איכא דאמרי אמר רב
בפלוגתא דרבי ורבן שמעון בן
בבוחקה ידון בשטר דרבי רבי רש"י
בשטר אלא אימא אף בחוקה וק"ל
כ"ע לא פליגי כי פליגי א"ר רבי רש"י
רבי התם אלא בחוקה דמכח שטרא
אחריני קאתו אפילו רבי מודה דא"צ
לברר כי אתא רבין אמר רבי יוחנן רישא
בעדים

פסולין. ע"י עדים גמורים מהו לר' מאיר מי אמרין השתא ודאי נוגע בעדותו הוא דאין למיכרו כתי אחרת כשרה או דילמא מעיקרא
מיהא כי אסחדי בעל דין ואחר עמו אקמאי למיפסלינו לאו נוגע בעדותו הוא דאכתי לא אשתמח כתי שנייה פסולין. הכי גרסינן
לה כמו שפירשתי. ולא נהירא חדא דאין זה צירור דברים לר' מאיר הואיל וכת האמת נפסלין ועדיין נוגע בעדותו הוא ועוד
דאי נמי הו צירור דברים כהכי נוגע בעדותו הוא דאם לא נמצא כתי אחרת כשרה אלא כתי פסולה נמצא מפקסיד פסול של ראשונים
דאי לא נפסלו ראשונים היה מוציא ממונו על פיהם ודבריו נגדרין ע"י שניה ואע"פ שפסולין ועכשיו הוא מפקסיד. הלכך אומר
אין דגרסינן הכי והוא עיקר דר"מ סבר א"צ לנדר זה שאמר להניא שמי כימי עדים והניאס והאמת נפסלת אין נכך כלום שא"צ
לנדר דבריו דהו כתי אמת הכשרין ואלו נפסלין לעדות אחרת ע"פ בעל דין ואחר דאינו נוגע בעדותו ורבנן סברי לר' לנדר ונמצא
זה נוגע בעדותו ולא מפקסיד נמצאת כתי שניה קרובין או פסולין לר' מאיר מהו נהי דא"צ לנדר מ"מ עכשיו אין כאן עדות וה"ל נוגע
בעדותו למפרע או דילמא כי אסחדי מיהא לאו נוגע בעדותו הוא דאכתי לא נמצא כתי שנייה פסולה: **כבר העידו הראשונים**. (א) (ב) (כ)
ראשונה) כשנמצאת כתי שניה פסולה כבר נתקבלה כשכרת עדותן של אלו המעדין על הפסול ועדיין לא היה נוגע בעדותו ומאחר שנתקבלה
כשכר נאמנין לפסול את הראשונים. ל"א כבר העידו הראשונים כתי ראשונה שהעידו בעדותן של בעלי דינין ומיהימני דכיון דשניה
פסולה תו לא מפקסדי קמאי דה"ל נוגע בעדותו. ולשון ראשון נראה מדנקט כהאי לישא כבר העידו: **הבא לידון בשטר ובחוקה**. מחזיק
בקרקע ואמר לו חצירו מה לך בבאן ואל' אתה מכרתו לי והלמתיא שני חוקה ועדיין שטר מכירה בידי ידון בשטר על כרחו לר' לנדר
להניא השטר ויכרר דבריו ואם לא מלא שטר יפסיד דלא מהניא ליה חוקה ואע"ג דחוקה נמקום שטר קיימא כדאמרי רבנן (ג"כ כ"ט) עד תלת
שנין מודהר איניש בשטר עפי לא מודהר האי כיון דלמך ישנו בידי לר' לנדר: **ידון בחוקה**. משמע על כרחו יבוא עדי חוקה ושטר לא
מהני. להכי פריך בחוקה ולא בשטר והא שטר עיקר ראיה הוא וכיון דיש לו שטר אין בחוקה אפי' משום צירור דברים דנמקום שטר לא הוצרכה
חוקה דהיא גופא לא אחיא אלא מנח השטר דלמך על ידי השטר החוקתי בו ואזכ ממני לאחר ג' שנים: **אף בחוקה**. בלחיה מהן שיראה ואם
יש לו עדי חוקה א"צ לנדר דבריו על השטר והיינו דלמך (א) ר' מאיר כרבי ורבנן כר' שמעון: אפי' תימא רבנן כרבי סבירא להו דעד כאן
לא קאמר רבי הכא לר' לנדר אלא משום דחוקה לאו עיקר ראיה הוא דמנח השטר הוא דלמך דאי היה עדין כרש"א החוקתי כה מעגמי
ישנו בידי לר' לנדר אלא אמר י' כימי עדי והניא אמת כיון דהני לאו מכח הני אמו א"צ לנדר דבריו ולחזור אחר כתי שניה. וללשנא נמצא
ה"ק אפי' תימא תרווייהו אליבא דרבי פליגי ור"מ אמר לך אנא דלמך אפי' לרבי ומשום דהלכה כרבי אסחדינו מהדרין לאקומא לפלוגתייהו אליביה:

בעדים